

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/734-

26. februar 2024

Svar vedrørende representantforslag 90 S (2023-2024) om å øke bistandsmålene for ulv, jerv og gaupe

Jeg viser til energi- og miljøkomiteens oversendelse 16. februar 2024 av Representantforslag 90 S (2023-2024) om å øke bestandsmålene for ulv, jerv og gaupe. Under følger min vurdering av de konkrete forslagene.

Forslag 1-3 om ulv

Forhold knyttet til forvaltning av ulv ble grundig utredet i forbindelse med Meld. St. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur*. Bestandsmålets størrelse og avgrensing av ulvesona var sentrale vurderingstema i stortingsmeldingen, inkludert også vurderinger knyttet til ulverevir som geografisk berører områder både innenfor og utenfor ulvesona.

Bestandsmålet for ulv

Flere alternative bestandsmål for ulv ble utredet i stortingsmeldingen. Blant disse var et alternativ med 8-12 familiegrupper av ulv i Norge inkludert grenserevir, hvorav minst 6 helnorske ynglinger, noe som tilsvarer forslaget i foreliggende representantforslag. Etter en helhetlig vurdering var dette imidlertid ikke anbefalingen fra daværende regjering, som foreslo «*Enten videreføre dagens bestandsmål eller fastsette nytt bestandsmål på 5-8 familiegrupper av ulv i Norge inklusiv grenserevir der det skal være 3 årlige helnorske ynglinger.*». Ved behandlingen av stortingsmeldingen ønsket stortingsflertallet en noe mindre ulvebestand og vedtok et bestandsmål på 4-6 årlige ynglinger inkludert halvparten av grenserevir, og der det skal være 3 helnorske ynglinger.

Regjeringen har i den politiske plattformen beskrevet hovedlinjene i vår tilnærming til rovviltforvaltningen. Når det gjelder ulv vil vi utrede en reduksjon av gjeldende bestandsmål samt fjerne intervallmålet slik at bestandsmålet defineres som et minimums- og

maksimumsmål. Jeg har mottatt en faglig vurdering fra Miljødirektoratet som ikke anbefaler å redusere bestandsmålet for ulv, og dette vil inngå i grunnlaget for videre behandling av saken.

Regjeringen utreder nå en reduksjon i bestandsmålet, og dersom regjeringen kommer til at bestandsmålet for ulv bør endres vil dette bli lagt fram for behandling i Stortinget.

Ulvesona

Tilsvarende som for bestandsmålet ble flere alternative avgrensinger av ulvesona utredet i forbindelse med stortingsmeldingen i 2016. Daværende regjering foreslo noen endringer i ulvesona ved å inkludere noe nytt areal i ulvesona og ta noe areal ut. Ved behandlingen av stortingsmeldingen ønsket stortingsflertallet kun endringer som reduserte størrelsen på ulvesona. De områder som i stortingsmeldingen var foreslått tatt ut av ulvesona ble vedtatt, men stortingsflertallet ønsket ingen nye områder inn som del av ulvesona.

Mitt utgangspunkt er at jeg på nåværende tidspunkt ikke ser det hensiktsmessig å gjøre en ny vurdering av ulvesona. Samtidig ser jeg at det er en sammenheng mellom bestandsmålet for ulv og avgrensingen av ulvesona. Dersom regjeringen kommer til at forslag om nytt bestandsmål skal legges fram for Stortinget kan det være naturlig å se dette i sammenheng med avgrensingen av ulvesona, og jeg mener dette i så fall vil være rette tidspunkt for også å vurdere eventuelle endringer i ulvesona.

Midlertidig utvidelse av ulvesona

Den såkalte 50/50-regelen var fram til 2016 knyttet nært opp til bestandsmålet for ulv, og det forhold at kun ynglinger av ulv *innenfor* ulvesona ble medregnet i vurdering av om bestandsmålet var oppfylt eller ikke. Det var derfor behov for retningslinjer som definerte statusen for ynglinger av ulv i grenseområdene til ulvesona, og i tilfeller der mer enn halvparten av ulvereviret var innenfor ulvesona ble ynglingen definert som innenfor ulvesona. Tilsvarende ble ynglinger i ulverevir med mindre enn 50 prosent av sitt areal innenfor ulvesona definert som utenfor ulvesona, og følgelig ikke medregnet ved vurdering av bestandsmålsoppnåelse. At ynglinger utenfor ulvesona ikke ble medregnet ved vurdering av bestandsmålsoppnåelse medførte noen konflikter fordi ulvebestanden kunne være på størrelse med bestandsmålet uten å oppfylle bestandsmålets krav om at alle ynglinger skulle skje innenfor ulvesona. I forbindelse med stortingsmeldingen i 2016 ble dette endret slik at alle ynglinger, uavhengig av ulvesona, medregnes ved vurdering av bestandsmålsoppnåelse, og følgelig ikke lenger behov for en 50/50-regel.

Når det gjelder praksisen for lisensfelling av ulv i grenseområdene til ulvesona er denne, slik det framgår av representantforslaget, strammet inn av Stortinget. Dette har medført at det i dag føres en tydeligere soneforvaltning og strengere praksis ved at det normalt blir åpnet for lisensfelling i alle områder utenfor ulvesona. Det er riktig slik forslagsstillerne skriver at dette innskrenker det funksjonelle arealet av ulvesona noe sammenlignet med tidligere praksis. Jeg mener dette likevel er mest hensiktsmessig fordi det gir større forutsigbarhet om at det ikke skal være fast forekomst av ulv utenfor ulvesona Stortinget har fastsatt. I tillegg viser

erfaringene at dette ikke går på bekostning av oppnåelse av bestandsmålet for ulv. Gjeldende bestandsmål er oppnådd alle år etter at Stortinget vedtok dette i 2016. En utfordring forvaltningen i denne forbindelse har særlig oppmerksomhet rundt er etiske forhold knyttet til felling av foreldredyr som kan svekke ulvevalpers overlevelse. Fordi lisensfellingsperioden har lenger varighet utenfor enn innenfor ulvesona vurderes behovet for å innskrenke perioden også utenfor ulvesona i tilfeller der ulvepar eller familiegrupper blir berørt. Dette gjelder alle ulvepar og familiegrupper som har revir helt eller delvis utenfor ulvesona, og jeg mener forvaltningen gjennom dette ivaretar de etiske problemstillingene på en tilfredsstillende måte.

Forslag 4-5 om bestandsmålet for jerv, og jerv på Hardangervidda

Det er en utfordring å forvalte jervebestanden i samsvar med gjeldende nasjonale bestandsmål. Lisensfelling utført av vanlige jegere skal være hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv. Regjeringen er opptatt av å effektivisere lisensfellingen, slik at dette i større grad og i flere områder enn i dag fungerer tilfredsstillende i bestandsreguleringen av jerv. Det er tidligere åpnet for bruk av nye virkemidler med kunstig lys på åte og elektronisk overvåking av fangstbåser, og denne regjeringen har videre utvidet lisensfellingsperioden slik at denne nå starter tidligere på høsten. Dette kombinert med økt erfaring og kompetanse samt økende effekt av bruk av hunder, mener jeg over tid vil kunne bidra til å effektivisere lisensfellingen. I enkelte områder fungerer lisensfellingen allerede i dag effektivt, men inntil dette gjelder mer generelt vil det fortsatt være behov for årlige ekstraordinære uttak med avliving av mordyr og/eller valper. I tråd med rovviltforliket av 2011 er ekstraordinære uttak imidlertid en type tiltak det er ønskelig å redusere til et minimum. Når det gjelder bestandsmålet for jerv har dette blant annet blitt fremholdt som særlig utfordrende av den samiske tamreinnæringen. Dette tar regjeringen på alvor, og blant flere rovvilttiltak vil det blant annet bli utredet en reduksjon av bestandsmålet for jerv i de tre nordligste regionene (Midt-Norge, Nordland og Troms og Finnmark). Dette arbeidet er ikke påbegynt, men slik utredning kan bli aktuelt i kombinasjon med andre utredninger og kunnskapssammenstillinger om tapssituasjonen i reindrifta.

I 2020 behandlet Stortinget Prop. 90 L (2019-2020) *Endringer i naturmangfoldloven* der blant annet den regionale forvaltningsmodellen for rovvilt var et tema for evaluering. Meldingen inneholdt forslag til både ny inndeling av rovviltregioner og tilhørende regionale bestandsmål for de ulike rovdyrartene, men stortingsflertallet vedtok å opprettholde tidligere inndeling av rovviltregionene. På denne bakgrunn ser jeg det ikke som aktuelt å vurdere omfordeling av bestandsmålet mellom rovviltregioner med føringer om å gjøre Hardangervidda til et prioritert område for fast etablering av jerv.

Regjeringen sitt utgangspunkt er å utrede en reduksjon i bestandsmålet, og dersom regjeringen kommer til at bestandsmålet for jerv bør endres vil dette bli lagt fram for behandling i Stortinget.

Forslag 6 om bestandsmålet for gaupe

Tilsvarende som for jerv har bestandsmålet for gaupe blitt fremholdt som særlig utfordrende av den samiske tamreinnæringen. Regjeringen har i den sammenheng lagt fram flere aktuelle rovvilttiltak, og blant disse er å utrede en reduksjon også av bestandsmålet for gaupe i de tre nordligste rovviltregionene. Arbeidet er ikke påbegynt, men kan bli aktuelt i kombinasjon med andre utredninger og kunnskapssammenstillinger om tapssituasjonen i reindrifta. Regjeringen sitt utgangspunkt er å utrede en reduksjon i bestandsmålet, og dersom regjeringen kommer til at bestandsmålet for gaupe bør endres vil dette bli lagt fram for behandling i Stortinget.

Forslag 7 om leveområder for brunbjørn

Inndeling av prioriterte soner til henholdsvis beitedyr og brunbjørn er et ansvar som ligger hos de regionale rovviltmyndene. Regjeringen er tydelig i den politiske plattformen på at vi vil bygge på den lokale forvaltningsmodellen som ble nedfelt i rovviltforliket, og styrke de regionale rovviltmyndenes rolle. Jeg ser det derfor i utgangspunktet som lite aktuelt for regjeringen å frata rovviltmyndene ansvaret til å fastsette soner for leveområder for bjørn. Samtidig erkjenner jeg at det er en sammenheng mellom bestandsmålet og avgrensing av bjørnesonene i den enkelte forvaltningsregion. Blant regionene med regionale bestandsmål for brunbjørn er det kun region 5 (tidligere Hedmark) som har lyktes å oppnå bestandsmålet. Region 6 (Midt-Norge), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark) har alle et stykke igjen for å oppnå sine respektive regionale bestandsmål for brunbjørn. Avgrensing av prioriterte områder til henholdsvis beitedyr og brunbjørn er åpenbart en del av utfordringsbildet for å kunne oppfylle bestandsmålet. Utfordringen er å avgrense bjørnesonene slik at de gir grunnlag for at et tilstrekkelig antall bjørnebiner kan etablere seg og reproducere *innenfor* disse sonene slik at de regionale bestandsmålene nås stabilt over år. I flere områder har erfaringene de senere år vist at gjeldende soner gir utfordringer ved at de ikke i tilstrekkelig grad ivaretar dette hensynet, og konsekvensen er økte tap og konflikter i randsonen av bjørneprioriterte områder. Videre er bjørnens biologi slik at det tar lang tid å bygge opp en bjørnebestand, og felling av enhver bjørnebinne setter bestanden tilbake med tanke på oppnåelse av bestandsmålet. Dette er en problemstilling Klima- og miljødepartementet også har tatt opp direkte med enkelte myndigheter, og påpekt at det er viktig å være bevisst dette ved rullering av forvaltningsplaner for rovvilt i den enkelte region.

Eventuelle endringer i hvilken myndighet som fastsetter bjørnesonene vil være opp til Stortinget, men mitt utgangspunkt er at myndigheten fortsatt skal ligge hos rovviltnemndene. Dersom regjeringen kommer til at forslag om nytt bestandsmål for brunbjørn skal legges fram for Stortinget kan det være naturlig å se flere ting i sammenheng, og jeg mener dette i så fall vil være rette tidspunkt for også å diskutere soneinndelingen for brunbjørn.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen